

Szegedi Péter

Pálya a magasban

„Életüket és testi épségüket szolgáltatták ki...” 2.

Stiller Gyula halála

*Száz kicsapongás szűnj meg egy percre!
Vad iramban álljon a labda!
Gondoljunk rá, ki el van már temetve,
Aki a labdát annyira szeretete,
Hogy életét is oda adta.*

*Marschalkó Teofil: Temetés után
(1913. november)*

Sportegyesületek ugyan már korábban is működtek, regionális bajnokságokat is rendeztek, de a labdarúgás csak az 1910-es évek elején hódította meg a vidéki Magyarországot. Sorra alakultak labdarúgócsapatok, tehetősebb

Pajor-szanatóriumba szállították, kiderült, hogy az eséstől eltört három csigolyája, és deréktól lefelé megbénult. Az Est újságíróját lehangoló kép fogadta: „Az ágy lábánál egy szék és rajta a készülék, melynek súlyával kifeszítve tartják testét. Állát ugyancsak egy ilyen kifeszítőkészülék erősíti az ágy fejéhez. Nemcsak állapotánál fogva, de már e készüléknél fogva is teljes mozdulatlanságra van kényszerítve, a mire azért van szükség, nehogy a törött csigolyák a velőben kárt okozhassanak. Teljes eszméleténél van, beszél, cigarettázik. Ágy fejenél ott áll édesanyja és egy kis kendővel törölgeti az időnkint ajka szélén előbuggyanó váladékot.”

Az MLSZ elnöksége azonnal felfüggesztette az UTE játékjogát, úgy vélték, hogy a csapat pályára lépése a következő bajnoki fordulóban komoly indulatokat váltana ki. Az újpestiek igyekeztek tisztázni játékosaikat, a rendőrséghez fordultak, hogy megállapítsák, véletlen baleset vagy szándékos testi sértés történt. A MAC pedig azt fontolgatta, hogy a belügyminiszter és a rendőrfőkapitány segítségét kéri, szerették volna elérni, hogy durva játék esetén a rendőrség tegyen rendet a pályákon.

Közben Stiller állapota rosszabbodott, átszállították a Szent János Kórházba, ahol megállapították, hogy tüdejének alsó részét előntötte a vér, és tüdőgyulladást is kapott. Nem tudták megoperálni, és november 9-én anyja karjai kö-

zött halt meg. A boncolás szerint Stiller halálát a tüdő vérzése okozta, ami ütés vagy rúgás következménye volt. A játékost a Farkasréti temetőben a MAC, az MLSZ és a 33FC mint budai egyetel képviselői búcsúztatták, sírjára valamenyny első osztályú és számos kisebb egyetel is koszorút helyezett el.

Nem meglepő, hogy a fővárosi klubok egymás után csábították el a kassai futballistákat. Bodnár Sándor 20 alkalommal a válogatottban is pályára lépett, de a MAC-ban négy kassai csapattársa is volt. Az 1912 nyarán a margitszigeti elitklubhoz igazoló Stiller Gyuláról keveset tudunk: rejtélyes módon Stefánnak becézték, a Kassán megjelent Északkerületi Sportújság szerint „egyedüli hibája még az, hogy nem elég friss és gyors, ami azonban gyakoribb tréning

zött halt meg. A boncolás szerint Stiller halálát a tüdő vérzése okozta, ami ütés vagy rúgás következménye volt. A játékost a Farkasréti temetőben a MAC, az MLSZ és a 33FC mint budai egyetel képviselői búcsúztatták, sírjára valamenyny első osztályú és számos kisebb egyetel is koszorút helyezett el.

A MAC feljelentést tett a rendőrségen, de egyetlen forrás sem utal arra, hogy valóban nyomoztak volna az ügyben. Az MLSZ Fegyelmi Bizottsága 24 tanút hallgatott meg, vizsgálatuk nem igazolta, hogy az újpestiek „szándékosan intéztek volna támadást Stiller testi épsége ellen, de mégis meg kellett állapítani, hogy a nevezettek játéka nélkülözze azt a szükséges óvatosságot, amit az ellenfelet respektáló igazi sportszellem megkíván”. Ezért Racskó Gyulát 1914. június 30-ig, Karger Lajost pedig örökre eltiltották a játéktól. Az ítélet megállapította továbbá, hogy az UTE „játékosainál az utóbbi időben tapasztalt durva játékot az a helytelen sportszellem erősíti, mely az UTE-pálya közönsége egy részének izgató hangulatából táplálkozik és amely alkalmas arra, hogy az erőszakosságra hajló játékosokat még jobban elvadásítsa. Bár a bizottság javasolja a Tanácsnak, hogy az egyesületnek játékjogát visszaadja, azonban azért, hogy az UTE vezetősége közönségébe és játékosiba a helyes sportszellemet belenevelhesse, javasolja a bizottság, hogy az Újpesti

után majd megjön, azonban annál imponálóbb az ellenfélnek hatalmas termeténél és erejénél fogva”.

Stiller fővárosi pályafutása csupán egy évig tartott: utolsó meccsét 1913. november 1-jén, a Margitszigeten játszotta az UTE ellen (500 néző előtt a hazaiak 3–1-re győztek). Az újpestiek – durván játékosainak és forrófejű drukkeriknek köszönhetően – nem tartoztak a legjobb hírű csapatok közé (lásd: Ünneprontók, *Magyar Narancs*, 2007. december 20.), de túl temperamentumos játékuknak egyszer sem volt olyan súlyos következménye, mint az 1913. novemberi bajnoki mérkőzésen. Ahogy Dávid Vilmos 1902-es tragédiájának részleteit (lásd: Pálya a magasban, *Magyar Narancs*, 2008. március 19.), úgy Stiller Gyula halálának pontos körülményeit sem könnyű kideríteni, levéltári források nem maradtak fenn, így csak a korabeli sajtóra támaszkodhatunk.

A tudósítások és a labdarúgó-szövetség fegyelmi ítélete alapján az tűnik legvalószínűbbnek, hogy egy labdára egyszerre startolt Stiller és az újpesti Racskó. A MAC játékosa felugrott fejleni, Racskó a levegőben meglökte, az ütközés után Stiller a földre zuhant, az érkező Karger pedig – nem szándékosan – belerúgott a játékba. Stiller eszméletlenül terült el a földön, pár perc múlva magához tért, saját lábán elhagyta a pályát, majd összeesett. A játékost a

Torna Egylet pályaválasztási joga oda korlátozassék, hogy 1914. évi június hó 30-áig újpesti pályát nem választhat.”

Az MLSZ Tanácsa elfogadta a fegyelmi bizottság javaslatát, de a klubot sújtó szigorú büntetés jogosságát sokan megkérdőjelezték. Az Újpest című lap szerint az MLSZ bűnbakot keresett, az UTE-n akartak példát statuálni, ezért büntették meg a klubot is. Malecki Román neves sportvezető hosszú cikkben fejtegette ki aggályait a döntéssel szemben, mivel az egyetlen újpesti pálya bezárásával csupán a csapatot büntetik, pedig „az újpesti sportélet nem szenvedhet kárt az újpesti közönség heveskedő magatartása miatt”. Ám Malecki már ekkor, december elején sejtetni engedte, hogy az MLSZ most büntet, mert „büntetni kell”, de később kegyelmet fog adni.

Így is történt. Az UTE kegyelmi kérvényt nyújtott be, az MLSZ 1914. február elején újra engedélyezte, hogy a csapat saját pályáján fogadhasssa vendégeit. Így a bajnokság tavaszi nyitányán, az UTE–III. Ker. TVE találkozót már a Népszigeten rendezték, az Újpest lap szerint „(a)z UTE-ért kellemetlenségek arra bírták a vezetőséget, hogy a közönséget a legnagyobb rendre hívja fel, és azt hisszük, hogy a kellő eréllyel sikerülni fog példás rendet teremteni”. Kétségtelen, hogy a súlyos büntetés megtette hatását: az Újpest játékosai és drukkerivel ezután csak ritkán találkozhattunk a botrányok szereplői között.